

Матяшова Н.О., Рубашко В.М.

АНАЛІЗ ДОСТУПНОСТІ АНТИРЕТРОВІРУСНИХ ПРЕПАРАТІВ НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

FEKnfau@ukr.net

На даний час Україна за темпами розповсюдження ВІЛ-інфекції та СНІДу займає одне з перших місць в Східноєвропейському регіоні. Перші випадки ВІЛ-інфікування в Україні були зареєстровані в 1987 році. Протягом наступних семи років спостерігалось повільне розповсюдження цього захворювання. На той час фіксували від шести до сорока нових випадків щорічно. В 1995 році ситуація різко погіршилась, що було пов'язано зі спалахом інфекції серед споживачів ін'єкційних наркотиків. В той же час збільшується кількість випадків інфікування ВІЛ статевим шляхом, а також збільшується кількість дітей народжених ВІЛ-позитивними матерями. Станом на 01.10.2016 р. під медичним наглядом у закладах охорони здоров'я служби СНІДу перебувало 132 714 ВІЛ-інфікованих осіб (поширеність ВІЛ-інфекції – 312,4 на 100 тис. населення) та 37 912 хворих на СНІД (поширеність СНІДу – 89,2 на 100 тис. населення).

Система охорони здоров'я уже відчуває негативний вплив поширення ВІЛ-інфекції та СНІДу. У населення зростає потреба в медичних послугах та незважаючи на наявність на світовому ринку ефективних антиретровірусних препаратів (АРВ), здатних продовжити життя ВІЛ-інфікованим, їх висока вартість обмежує доступність лікування для більшості хворих.

Мета роботи: визначення показників адекватності платоспроможності та розрахунок кількості доступних ЛЗ для споживача. Аналіз соціально-економічної доступності АРВ проводили протягом 2013-2015 років. Для аналізу розраховували показник адекватності платоспроможності (Ca.s). Всі лікарські засоби були розділені на 3 категорії: високодоступні, значення показника адекватності платоспроможності (Ca.s.) яких було менше 5 %,

средньодоступні (Ca.s. більше 5% і менше 15%) і малодоступні (Ca.s. більше 15%).

При аналізі фармацевтичного ринку України за 2015 рік було встановлено, що на основі 7 МНН антиретровірусних препаратів пропонується 10 ТН. В процесі аналізу даних в період 2013-2015 рр. була виявлена тенденція до зростання кількості препаратів як іноземного, так і вітчизняного виробника.

Аналіз показника адекватності платоспроможності показав, що у 2013 році до високодоступних препаратів відноситься тенофовірдізопроксили (Тенвір), у якого Ca.s = 4.35%, решта препаратів відноситься до групи малодоступних препаратів. У 2014 на ринку з'являються нові препарати, які відносились на той період до високодоступних: ламівудин (Ламівудин-Дарниця, Ca.s = 2,7%), невірапін (Невімун, Ca.s = 0,73%), комплексний препарат на основі емтрицітабіну, тенофовірудизопроксили і ефавірензу (Атріпла, Ca.s= 1,07%). Але у 2015 році абсолютно всі препарати переходять до групи малодоступних для населення. Дослідження показало, що, на жаль, пацієнти лікуватися з власної кишені не мають можливості в результаті високої вартості терапії (всі препарати є малодоступними). До цих пір в Україні програма антиретровірусної терапії фінансувалася виключно з коштів державного бюджету та міжнародних організацій. За даними «Всеукраїнська мережа людей, які живуть з ВІЛ / СНІД», нині на обліку перебувають 134 тисячі громадян, інфікованих вірусом імунодефіциту, але лікування отримують лише 40% з них (60 тисяч чоловік). На жаль, загальнодержавна цільова програма протидії ВІЛ-інфекції та СНІДу на 2014-2018 роки не отримує достатньої матеріальної підтримки з боку держави.

Високо вартість терапії та недостатнє фінансування не дозволяють значно розширити доступ до антиретровірусної терапії та охопити всіх пацієнтів лікуванням, що в свою чергу змогло б поліпшити якість і тривалість їх життя, а також наблизить Україну до того часу, який дозволить розпрощатися з ВІЛ та СНІДом назавжди.